COLOCVIU STRATEGIC

Nr. 5
mai 2014

UNIVERSITATEA NAŢIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

NECESITATEA REVIZUIRII STRATEGIEI DE TRANSFORMARE A ARMATEI ROMÂNIEI

Mirela ATANASIU

1.1. Niveluri de transformare a Armatei României

Transformarea militară a NATO şi UE şi, implicit, al fiecărui organism militar al statelor aliate sau membre, în parte, este un proces de adaptare pozitivă şi proactivă sau, dimpotrivă, de răspuns, la provocările şi exigenţele mediului geopolitic şi geostrategic, o reacţie la transformările devenite realitate ori previzibile, la cerinţele, oportunităţile şi restricţiile care apar în domeniul securităţii şi apărării.

Conceptul strategic solicită din partea României, ca stat membru, asemenea celorlalte state membre ale Alianţei, pe lângă îndeplinirea misiunilor de apărare colectivă conform art. 5 al Tratatului Atlanticului de Nord, continuarea participării forţelor armate la misiuni în afara teritoriului naţional pentru gestionarea crizelor, stabilizare şi reconstrucţie, ca o modalitate de promovare a intereselor naţionale şi de consolidare a locului şi rolului statului român în cadrul NATO şi al UE. Aşadar, transformarea Armatei României este *conceptuală, structurală şi operaţională* şi are ca obiectiv principal realizarea de capabilităţi cu un grad ridicat de sustenabilitate şi interoperabilitate, flexibile, mobile şi uşor de desfăşurat în teatre de operaţii.

Transformarea militară conceptuală a Armatei României necesită regândirea permanentă a conceptelor, astfel încât forţele şi capabilităţile acestora să fie puse în valoare la un nivel optim prin perfecţionarea şi eficientizarea instruirii, planificării, pregătirii, generării şi dislocării forţelor în teatrele de operaţii, desfăşurării operaţiilor şi a sprijinului acestora pe timpul îndeplinirii misiunilor. La nivel strategic, între elementele centrale ale transformării se află şi conceptele strategice care fundamentează pe termen mediu sau lung soluţiile menite să conducă la îndeplinirea obiectivelor stabilite în plan militar privind modul de dezvoltare şi întrebuinţare a capabilităţilor, asigurarea îndeplinirii misiunilor specifice naţionale şi a angajamentelor militare asumate, punând accentul pe apărarea colectivă, gestionarea crizelor şi securitatea prin cooperare. Acestea sunt, în esenţa lor, soluţii pentru îndeplinirea misiunilor specifice atât la nivel naţional, cât şi internaţional, având în vedere interesele naţionale şi ale Alianţei, caracteristicile mediului de securitate şi prevederile şi cerinţele actualului Concept Strategic al NATO.

În condiţiile create de mediul internaţional de securitate şi calitatea României de stat membru al NATO şi UE, transformarea de ansamblu a Armatei României este o necesitate implicită ce decurge din noile orientări strategice şi de transformare ale Alianţei.

Obiectivul fundamental al procesului de transformare este acela de a asigura capacităţile necesare pentru promovarea şi protejarea intereselor naţionale în faţa riscurilor şi ameninţărilor curente, a celor aflate în curs de dezvoltare, şi a celor viitoare, dar şi pentru îndeplinirea angajamentelor în planul securităţii şi apărării, asumate de ţara noastră în cadrul NATO, Uniunii Europene sau al altor organisme internaţionale în care statul român şi-a asumat angajamente. De asemenea, apartenenţa României la organismele internaţionale de securitate

impun parcurgerea, în cadrul transformării organismului militar, a unui proces naţional coerent de dezvoltare a capabilităţilor militare.

La nivelul Armatei României, transformarea conceptuală implică elaborarea doctrinelor naţionale fundamentale armonizate cu cele ale NATO, astfel: Doctrina Armatei României din 2012, implementează AJP-01 (Doctrina Aliată Întrunită – *Allied Joint Doctrine*); Doctrina militară naţională de informaţii, contrainformaţii şi securitate conform destinaţiei şi nivelului de operaţionalizare implementând AJP-02 (Doctrina Aliată Întrunită de Informaţii, Contrainformaţii şi Securitate - *Joint Intelligence, Counter-Intelligence and Security Doctrine*), SMG-P.F.-3, Doctrina pentru planificarea operaţională care implementează AJP-5 (Doctrina Aliată Întrunită pentru Planificarea Operaţională - *Allied Joint Doctrine for Operational Planning*).

Procesul de transformare structurală a Armatei României este axat pe patru direcţii prioritare de acţiune: dezvoltarea capabilităţilor, transformarea managementului apărării, modernizarea continuă a înzestrării şi transformarea procesului de instruire a forţelor.

a) *Dezvoltarea capabilităţilor* implică transformări în domeniul pregătirii pentru luptă, în domeniul înzestrării şi în domeniul procesului de planificare a forţelor[1]:

- transformarea în domeniul pregătirii pentru luptă vizează atingerea, de către structurile tuturor categoriilor de forţe ale armatelor statelor membre NATO, inclusiv a României, a unui nivel de pregătire care să le permită să acţioneze întrunit, atât în context naţional, cât şi în context multinaţional, un rol important în acest domeniu revenind folosirii în procesul de instrucţie a unor sisteme de modelare şi de simulare performante;
- transformarea în domeniul înzestrării are un rol important în micşorarea marilor decalaje existente între armatele statelor membre NATO în acest domeniu, şi care afectează în bună măsură interoperabilitatea forţelor şi performanţelor acestora. În acest scop, în cadrul Alianţei se urmăreşte reducerea duratei ciclului cerinţă – comandă – achiziţie – înzestrare, adaptarea proceselor de programare şi bugetare, evaluarea eficienţei programelor de înzestrare, creşterea importanţei cercetării şi dezvoltării, precum şi creşterea eficienţei folosirii tehnologiilor şi mijloacelor comerciale din domeniile telecomunicaţiilor şi informaţiei în politicile de înzestrare;
- transformarea în domeniul procesului de planificare a forţei are în vedere ca procesul de planificare de la nivelul fiecărui stat membru să susţină interesele de ansamblu ale Alianţei. De asemenea, transformarea în acest domeniu trebuie să permită o distribuţie echitabilă a responsabilităţilor şi a beneficiilor între parteneri, monitorizarea şi evaluarea obiectivă a răspunsului statelor membre la cerinţele de ansamblu ale Alianţei, o îmbunătăţire a capacităţii statelor membre de a răspunde cerinţelor în concordanţă cu evoluţiile din mediul de securitate, impunerea interoperabilităţii ca principală condiţionalitate pentru atingerea scopurilor comune.

b) *Transformarea în domeniul managementului apărării*, aşa cum este ea gândită şi pusă în practică la nivelul tuturor statelor membre ale Alianţei, trebuie să vizeze cu prioritate identificarea cerinţelor, planificarea resurselor pe bază de programe prin optimizarea sistemului de planificare, programare, bugetare şi evaluare, optimizarea sistemelor de achiziţie ca urmare a nevoii de a micşora semnificativ ciclurile de cercetare – dezvoltare – implementare a capabilităţilor de luptă în continuă perfecţionare, îmbunătăţirea managementului financiar-contabil specific domeniului apărării, permanenta adaptare a managementului resurselor umane în raport cu cerinţele obiective ce se manifestă în toate celelalte domenii.

c) *Modernizarea înzestrării forţelor* presupune un proces complex care, în afara sistemelor de armament şi echipamente, se regăseşte şi în asigurarea, modernizarea şi dezvoltarea suportului logistic al forţelor şi a mentenanţei tehnicii şi infrastructurii militare, presupunând modernizarea tehnicii la nivelul standardelor NATO, pentru a diminua decalajele existente şi a mări gradul de interoperabilitate, achiziţionarea de tehnică şi integrarea tehnologiilor moderne de fabricaţie, achiziţionarea unor categorii de tehnică militară. Pentru micşorarea decalajelor dintre nivelurile de înzestrare cu armament, tehnică şi echipamente performante va trebui avută în vedere asigurarea unei finanţări corespunzătoare a cercetării ştiinţifice şi tehnologice, pe baza căreia să se realizeze creşterea performanţelor tehnicii şi ale sistemelor militare, folosirea integrală şi optimă a tuturor resurselor umane, financiare, materiale, tehnologice şi informaţionale.

d) *Modernizarea instruirii forţelor* în cadrul Armatei României este un obiectiv al transformării care vizează realizarea capacităţii personalului de a îndeplini atribuţiile şi misiunile specifice folosind echipamentele din dotare. Nevoia de interoperabilitate impune ca întregul proces

Dr. Mirela ATANASIU este cercetător ştiinţific în cadrul Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate din Universitatea Naţională de Apărare „Carol I”, Bucureşti.

să fie o simbioză a cunoştinţelor şi experienţei acumulate în domeniul instruirii de către armatele statelor membre, fundamentarea şi organizarea procesului de instruire a personalului şi forţelor să fie făcute pe baza principiilor, conceptelor şi tehnologiilor specifice Alianţei, modul de lucru să fie unul modern, integrat şi eficient pentru a determina creşterea interoperabilităţii, atât între categoriile de forţe ale fiecărei armate, cât şi între acestea şi forţele armate ale celorlalte state membre NATO.

Pe parcursul procesului de transformare este urmărită şi realizarea unei optimizări a structurilor de forţe pentru dezvoltarea unei capacităţi militare credibile capabilă să asigure îndeplinirea tuturor misiunilor ce revin Armatei României, în conformitate cu interesele şi obiectivele proprii şi cu angajamentele asumate pe plan internaţional.

Tendinţele în mediul de securitate arată că, în etapa actuală, derularea procesului de transformare a Armatei României în consens cu cel ce se desfăşoară în cadrul NATO şi UE, impune adaptarea strategiei de transformare la noile condiţii şi implementarea procesului de planificare pe bază de capabilităţi. De asemenea, utilizarea rezultatelor cercetării ştiinţifice şi dezvoltării tehnologice a unor capabilităţi, în comun cu aliaţii şi partenerii, reprezintă modalităţi esenţiale de modernizare a tehnicii, echipamentelor militare şi infrastructurii, precum şi de pregătire şi instruire a personalului.

[1] Cf. *Strategia de transformare a Armatei României*, Bucureşti, 2007, p. 10.

1.2. Elemente de revizuit în Strategia de Transformare a Armatei României

Pentru stabilirea unei liste cu elemente esenţiale de inclus la nivel conceptual în Strategia de Transformare a Armatei României (STAR) este necesară realizarea unei „analize comparative a misiunilor prezente şi viitoare ce vor reveni categoriilor de forţe ale armatei determinate de participarea lor la acţiuni militare, a cerinţelor operaţionale generale ale înzestrării, precum şi a stării actuale a armamentului, tehnicii de luptă, echipamentelor şi materialelor cu destinaţie militară”[2].

Pe parcursul procesului de transformare este urmărită şi realizarea unei optimizări a structurilor de forţe pentru dezvoltarea unei capacităţi militare credibile capabilă să asigure îndeplinirea tuturor misiunilor ce revin Armatei României, în conformitate cu interesele şi obiectivele proprii şi cu angajamentele asumate pe plan internaţional.

Tendinţele în mediul de securitate arată că, în etapa actuală, derularea procesului de transformare a Armatei României în consens cu cel ce se desfăşoară în cadrul NATO şi UE, impune adaptarea strategiei de transformare la noile condiţii şi implementarea procesului de planificare pe bază de capabilităţi. De asemenea, utilizarea rezultatelor cercetării ştiinţifice şi dezvoltării tehnologice a unor capabilităţi, în comun cu aliaţii şi partenerii, reprezintă modalităţi esenţiale de modernizare a tehnicii, echipamentelor militare şi infrastructurii, precum şi de pregătire şi instruire a personalului.

În procesul de revizuire a viziunii Strategiei de transformare a Armatei României, considerăm că trebuie să plecăm de la îndatoririle asumate prin aderarea la cele două organizaţii (NATO şi UE), cu prioritate cele stipulate în documentele strategice ale acestora. Astfel, prin Conceptul său strategic, NATO solicită din partea României, ca stat aliat cu drepturi depline asemenea tuturor celorlalte 27 state, pe lângă îndeplinirea misiunilor de apărare colectivă conform art. 5 al Tratatului Atlanticului de Nord (similar art. 51 al Chartei ONU), şi continuarea participării cu forţe armate la misiuni în afara teritoriului naţional pentru gestionarea crizelor, stabilizare şi reconstrucţie, ca modalitate de promovare a intereselor naţionale dar şi de consolidare a locului şi rolului statului român în cadrul organizaţiilor amintite.

Conform Strategiei de Transformare a Armatei României, în prezent, România parcurge etapa integrării operaţionale în NATO şi Uniunea Europeană (2008-2015). În această etapă vor fi îndeplinite obiectivele pe termen mediu ale procesului de transformare[3]:

- continuarea operaţionalizării forţelor destinate NATO şi Uniunii Europene şi implementarea Obiectivelor Forţei;
- finalizarea restructurării sistemului logistic de nivel strategic şi operativ;
- continuarea achiziţiilor de echipamente noi şi a programelor majore de înzestrare, conform cerinţelor Obiectivelor Forţei şi a Concepţiei de înzestrare a Armatei României;
- reorganizarea învăţământului militar;
- extinderea implementării unor cerinţe ale Obiectivelor Forţei (instruire, competenţă lingvistică, comunicaţii şi informatică) la nivelul forţelor de generare şi regenerare;
- creşterea contribuţiei cu forţe la Forţa de Răspuns NATO şi pentru Uniunea Europeană;
- evaluarea sistemică şi structurală a domeniilor principale ale procesului de integrare opera-

ţională a Armatei în cadrul NATO şi UE şi fundamentarea deciziilor de corecţie şi îmbunătăţire a politicilor, proceselor şi programelor în derulare;

- participarea la activităţile Echipelor Integrate de Dezvoltare şi Echipelor de Proiect organizate sub egida Agenţiei Europene de Apărare (*European Defence Agency* – EDA), în funcţie de interesele naţionale şi de planurile şi programele elaborate la nivelul Ministerului Apărării Naţionale.

Pentru a realiza o revizuire a documentului Strategiei este necesară cunoaşterea stadiului actual al transformării, analiza şi evaluarea obiectivelor atinse, a celor modificate şi a celor de urmărit în contextului procesului de interconectare a forţelor şi a integrării în iniţiativele „Smart Defence" şi „Pooling and Sharing".

Propunem ca o ediţie revizuită a Strategiei să fie promovată după încheierea etapei a doua a procesului de transformare actual 2008-2015, aceea a integrării operaţionale în NATO şi Uniunea Europeană în care este prevăzut drept obiectiv „evaluarea sistemică şi structurală a domeniilor principale ale procesului de integrare operaţională a Armatei în cadrul NATO şi Uniunii Europene şi fundamentarea deciziilor de corecţie şi îmbunătăţire a politicilor, proceselor şi programelor în derulare"[4]. Analiza stadiului de dezvoltare şi implementare se va realiza pe toate domeniile transformării stabilite în actuala Strategie: managementul resurselor de apărare, managementul planificării integrate a apărării, resurse umane, creşterea calităţii vieţii personalului, managementul financiar contabil, informaţii pentru apărare, operaţii, conducere, evaluarea sistemică şi structurală, comunicaţii şi informatică, înzestrare, doctrine şi instruire, logistică, cercetare ştiinţifică, proprietate imobiliară şi infrastructură şi sistemul activităţilor de comunicare. Fără o astfel de analiză cuprinzătoare, cu indicatori calitativi şi cantitativi relevanţi cu privire la realitatea stadiului de transformare a Armatei României, o revizuire eficientă a STAR este imposibilă.

---

[2] *Concepţia de înzestrare cu sisteme şi echipamente majore a Armatei României în perioada 2006-2025*, Bucureşti, 2006, p. 4.
[3] *Strategia de transformare a Armatei României*, 2007, p. 43.
[4] *Idem*, p. 14.

CONCLUZII:

- ***Transformarea organizaţională a NATO şi UE şi, implicit, a forţelor armate ale statului român în calitate de membru şi partener al acestor organizaţii nu este un scop în sine, ci reprezintă o condiţie esenţială pentru creşterea nivelului de interoperabilitate a forţelor naţionale menite să acţioneze tot mai des într-un cadru multinaţional, împreună cu forţele statelor aliate şi partenere.***

- ***Strategia de Transformare a Armatei României este necesar a fi revizuită în conformitate cu noile obiective şi direcţii de acţiune stabilite la nivel naţional şi internaţional, în cadrul organizaţiilor din care România face parte, şi actualizată periodic pentru a se ralia noilor cerinţe şi provocări apărute în mediul internaţional de securitate.***

COLOCVIU STRATEGIC este o publicaţie a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include opinii şi puncte de vedere ale specialiştilor militari, experţilor din domeniul securităţii şi apărării, rezultatele cercetărilor în domeniul ale doctoranzilor şi masteranzilor implicaţi în cercetarea ştiinţifică.

Publicaţie realizată cu sprijinul Editurii Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I"
Redactor: Mihai ZODIAN
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1842-8096; B: 0650/764/2014

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, Nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 021.319.56.04; Fax: 021.319.55.93
E-mail: cssas@unap.ro
http://cssas.unap.ro